

موافقتنامه کیوتو و تأثیر گرم شدن زمین بر صنعت بیمه

مترجم: محمد ایزدی*

آگوست گذشته تیر روزنامه ها پر بود از موضوعاتی مانند سیل در سوئیس، اتریش و رومانی؛ طوفان های غیر معمول در کانادا؛ یک فصل طوفانی در کارائیب؛ خشکسالی در امریکا، شبه جزیره ایبری، آفریقا و استرالیا. چه مقدار از این مسائل مربوط به تغییرات آب و هوایی زمین هستند؟ یا با توجه به جدال بر سر معاهده کیوتو و محدودیت های آن، چه مقدار مربوط به فعالیت های بشر هستند؟ دکتر مالکوم هیلاک^۱ از واحد تحقیقات آب و هوایی دانشگاه ایست آنجلیا^۲ در انگلیس چنین گفته است: «شما می توانید بگویید بر اثر گرم شدن زمین به طور میانگین وقایع آب و هوایی شدید بیشتر خواهند شد، اما نمی توانید وقایع خاصی را به تغییرات آب و هوایی نسبت دهید.»

برای مثال در اروپا دانشمندان توافق دارند که آب و هوا از سیستم آب و هوایی به نام نوسان آتلانتیک شمالی (NAO)^۳ تأثیر می پذیرد. تیم اسبورن^۴ از همان واحد تحقیقاتی می گوید: «این امکان وجود دارد که تغییرات آب و هوایی موجب تغییر در رفتار NAO شود. متأسفانه مدل های آب و هوایی جهانی که برای مطالعه تأثیر انسان بر تغییرات آب و هوایی مورد استفاده قرار می گیرند، پیش بینی

* کارشناس ارشد مدیریت سازمان (MBA)

۱. Malcom Haylock

۲. East Anglia

۳. North Atlantic Oscillation

۴. Tim Osborn

واحدی از آینده NAO نمی دهند. این سیستم با مسیر طوفان های آتلانتیک ارتباط دارد و پیش بینی ها از تغییرات طوفان ها نامطمئن هستند»

دکتر هیلاک می گوید: «وقتی این مدل ها را برای سال های آینده اجرا می کنیم متوجه می شویم که روزهای خیلی گرمی را پیش رو داریم. این روزها آن قدر گرم هستند که گرمای آنها نمی تواند صرفاً به دلیل وجود مقدار بیشتری دی اکسید کربن در جو باشد. آب موجود بر روی زمین هوای اطراف آن را به میزان زیادی سرد می کند، و زمانی که این آب خشک شود، دما به سرعت بالا می رود. بنابراین، این نگرانی وجود دارد که این روزهای گرم در دهه های آینده بیشتر تکرار شوند، اما این پیش بینی ها هنوز توأم با اطمینان کامل نیستند». حتی اگر دانشمندان درباره میزان یا علت گرم شدن زمین با هم توافق نداشته باشند، شواهد و مدارک زیادی وجود دارد که نشان می دهد تغییرات آب و هوایی تأثیر شدیدی بر خسارت های ناشی از حوادث غیر مترقبه آب و هوایی دارند و این خسارت ها نه فقط برای شرکت های بیمه و بیمه اتکایی، بلکه برای اقتصاد کشورهای حادثه دیده نیز مشکل ایجاد خواهد کرد.

هالی ریپیک^۱، مسئول بخش حوادث طبیعی انتشارات ناسا، در مجله Earth observatory چنین می گوید: «بیمه اتکایی مونیخ ری، بزرگ ترین شرکت بیمه اتکایی دنیا، چنین گزارش کرده است که میزان خسارت های ناشی از حوادث غیر مترقبه در سال ۲۰۰۴ به رقم ۱۴۵ میلیارد دلار رسیده، در حالی که این رقم در سال ۲۰۰۳ با تعداد حوادث یکسان (۶۵۰ مورد) در حدود ۶۵ میلیارد دلار بود. این ارقام موجب شد که سال ۲۰۰۴ به عنوان گران ترین سال از نظر حوادث طبیعی شناخته شود.» در حالی که تلفات انسانی ناشی از سونامی در آسیا بسیار زیاد بود، هزینه اقتصادی آن در حدود ۱۰ میلیارد دلار تخمین زده می شود. بیشترین خسارت های در سال ۲۰۰۴ ناشی از تغییرات آب و هوا بود؛ زنجیره ای از طوفان های قوی در آتلانتیک، ده طوفان در ژاپن و سیل در نقاط مختلف زمین از جمله این حوادث آب و هوایی هستند. آیا افزایش خسارت های ناشی از حوادث طبیعی امری غیر عادی است یا هشدار برای انسان هاست؟

سؤال اصلی

شاید این سؤال مطرح شود که اگر انسان بتواند آثار تغییرات آب و هوایی را کاهش دهد یا از بین ببرد، آیا باید این کار را انجام دهد؟ در واقع این تفکر در بطن توافقنامه کیوتو وجود دارد که برای کاهش اثر گازهای گلخانه ای بر جو زمین باید انتشار گاز دی اکسید کربن را کاهش داد.

امریکا و اقتصادهای بزرگی چون چین، هند و استرالیا عضو این توافقنامه نیستند و این به معنای آن است که آنها بر خلاف اکثر کشورها مقید به کاهش انتشار دی اکسید کربن تا تاریخ خاصی نخواهند بود. برابر اعلام این چهار کشور و چند کشور دیگر، آنها پذیرفته اند با روشی دیگر برای کاهش انتشار دی اکسید کربن اقدام کنند، اما این تعهد چندان محکم و قوی نیست.

در کشورهایی که این توافقنامه پذیرفته شده است برای کاهش انتشار این گاز تمهیداتی در دست اجراست. در سرتاسر اروپا شرکت ها موظفند در میزان انتشار به حد نصاب خاصی برسند و شرکت هایی که از این میزان تخطی داشته باشند جریمه می شوند، اما تنها از روش تنبیه استفاده نمی شود، بلکه از رویکرد تشویق نیز استفاده می شود. شرکت هایی که کمتر از حد نصاب دی اکسید کربن تولید کنند، اعتبار کربنی دریافت می کنند که می توانند آن را به شرکت هایی که گاز بیشتری منتشر می کنند، برای جریمه نشدن بفروشند.

بازار کارا

تاکنون بازار گسترده ای برای خرید و فروش اعتبار کربنی به وجود نیامده است و با آن که چند ماهی از تشکیل آن نمی گذرد، معمول ترین مکان برای خرید و فروش این اعتبارات کربنی بازار تبادلات آب و هوایی اروپا بوده است.

این مسائل چه ارتباطی به بیمه دارد؟ بیمه گران از همان هشت سال گذشته که زمره تشکیل چنین بازاری به وجود آمد، به این بازار علاقه مند بودند، اما آنها راجع به چگونگی جا افتادن در این بازار اطمینان نداشتند. در حالی که تأثیر وجود انسان بر آب و هوا و گرم شدن زمین احساس می شود، اما این تأثیر هرگز به طور کامل و قاطع اثبات نشده است.

مسئله فقط این نیست که انتشار کربن توسط انسان باعث تغییرات آب و هوایی می شود و بنابراین آب و هوا ناملایم تر و حوادث غیر مترقبه بیشتر خواهند بود. دلایل محکمی وجود دارد که چرا شرکت هایی که حتی اجباری ندارند به این مسئله توجه نشان می دهند.

مدیر این بازار تبادلات آقای نیل اکرت^۱ است که پیشتر به عنوان مدیر اجرایی بیمه بریت^۲ مستقر در لندن شناخته می شد. وی می گوید: «دلایل قوی و محکمی وجود دارد که چرا صنعت بیمه به آگاهی از بازار خرید و فروش اعتبارات کربنی نیاز دارد. شرکت هایی که نتوانند انتشار کربن خود را تا حد نصاب خواسته شده کاهش دهند ممکن است در معرض تنبیه D&O قرار گیرند.» پرداخت غرامت حرفه ای نیز مشکل دیگری است که ممکن است به وجود آید.

اما وحشتناک تر از همه اینها احتمال جلب شدن توجه ها به آقای الیوت اسپیتزر^۳ است. همان گونه که صنعت دخانیات به خاطر افزایش هزینه های درمان از طرف دولت تحت تعقیب قانونی قرار گرفت، آقای اسپیتزر نیز از دو شرکت در امریکا به خاطر تخریب طبیعت با انتشار دی اکسید کربن شکایت کرده است. اکنون شما می توانید تصور کنید که چنین شرکت هایی بسیار بیشتر از شرکت های دخانیات به بیمه و بیمه اتکایی نیازمندند. اما سؤالی که اکنون مطرح است این است که چه تعداد از بیمه گران چنین ریسک بالقوه ای را تشخیص داده اند؟

خرید و فروش تأمینی (به منظور جلوگیری از زیان و باخت)

خرید و فروش و معامله بر سر انتشار کربن کار چندان جالبی نیست. برای صنعت بیمه خرید و فروش قراردادهای آتی اعتبار کربنی می تواند در برابر ریسک ناشی از آب و هوا محافظت ایجاد کند. آقای اکرت می گوید: «قیمت اعتبارات کربنی در تابستان های گرم و زمستان های سرد بالا می رود و این موجب محافظت در مقابل ریسک می شود و از ضرر و زیان جلوگیری می کند. این بازار وابسته به وضعیت آب و هواست و ارزش کلی آن ۵۰ میلیارد پوند است.»

۱. Neil Eckert

۲. Berit

۳. Eliot Spitzer

در حال حاضر فقط نیمی از این مجوزها در بازار تبادلات خریداری می شوند و مابقی بدون واسطه مرکز تبادلات بین شرکت های خریدار و فروشنده معامله می شوند. یا توجه به این که اغلب این معاملات تا چندی پیش به صورت دوم انجام می شد، می توان گفت پتانسیل تشکیل بازاری متمرکز در مرکز تبادلات وجود دارد. طبق نظر آقای اکرت، در بازار تبادلات آب و هوایی اروپا مجوز انتشار ۲۲ میلیون تن کربن معامله شده است؛ تقریباً ۲۰ پوند بر هر تن کربن که ارزش کلی آن برابر با ۵۰۰ میلیون پوند است. این میزان در مدت زمانی بیش از ۴ ماه به دست آمده است که برای شروع واقعاً خوب است. با آن که چنین اجباری در امریکا برای کاهش انتشار دی اکسید کربن وجود ندارد، بسیاری از شرکت های امریکایی در حال امضای تعهداتی هستند تا انتشار کربن و دیگر مواد خطرناک را کاهش دهند. همتای بازار تبادلات آب و هوایی اروپا در امریکا، مرکز تبادلات آب و هوایی شیکاگو است. مرکزی با عضویت داوطلبانه که عضویت در آن بیشتر به دلیل مسئولیت های اجتماعی شرکت هاست. در سایه قانون های جدید ساربانز- اکسلی^۱ شرکت ها به دنبال راهی برای نمایاندن نام تجاری خود هستند. البته ترس از تحت پیگرد قانونی قرار گرفتن در آینده نیز مؤثر است که چندان نا بجا نیست. مرکز تبادلات شیکاگو چندین نام بزرگ را در خود جای داده که از جمله آنها می توان این شرکت ها را نام برد: رولز رویس، شرکت اتومبیل سازی فورد، دووکرینگ، دوپان، امریکن الکتریک پاور، موتورولا، Waste Management، IBM، شرکت پیر، شرکت چند ملیتی باکستر، الکتریک استیل رووانوک و امتراک.

آنها به طور جمعی متعهد شده اند که به حد نصاب های ۱ درصد پایین تر از خط مبنا در سال ۲۰۰۳ و ۲ درصد پایین تر از خط مبنا در سال ۲۰۰۴ و ۳ درصد پایین تر از خط مبنا در سال ۲۰۰۵ و ۴ درصد پایین تر از خط مبنا در سال ۲۰۰۶ برسند.

برخلاف اروپا که در آن اقدامات جبرانی آلودگی آب و هوا تحت قوانین سفت و سخت پیمان کیوتو انجام می شود و از روش های طبیعی برای کاهش کربن در جو استفاده نمی شود، مرکز تبادلات

۱. Sarbanes - Oxley

شیکاگو اجازه می دهد از اقدامات جبرانی همچون تجزیه متان و زباله حاصل از کشاورزی به وسیله موجودات ذره بینی موجود در خاک استفاده شود.

آقای اکرت همچنین اعتقاد دارد که این ایده را می توان به کشورهای دیگر نیز گسترش داد. تنها حوزه ای که دولت امریکا بعد از تخریب خاک کشور بر اثر باران اسیدی با آن برخورد جدی دارد انتشار گوگرد است. آقای اکرت می افزاید چین هم اکنون با باران های اسیدی مشکل جدی دارد و بالاخره روزی مجبور خواهد شد برای آن فکری بیاندیشد.

صنعت بیمه ممکن است توسعه بازار اعتبارات کربنی را به نظاره بنشیند و به آن به عنوان یک محصول مالی بنگرد، اما کسانی سود خواهند کرد که بتوانند خود را با تغییرات ناشی از این بازار در اصول و فرایندهای تجارت بیمه وفق دهند.

واژگان کلیدی:

معاهده کیوتو، گرم شدن زمین، کربن، بازارهای مالی، بیمه

منبع:

Jason Groves, "Cutting Carbon matters", *The Review*, Sep ۲۰۰۵, P. ۲۴-۲۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی